

UNITAT DIDÀCTICA
PRIMER CICLE DE PRIMÀRIA

Maria Ibars

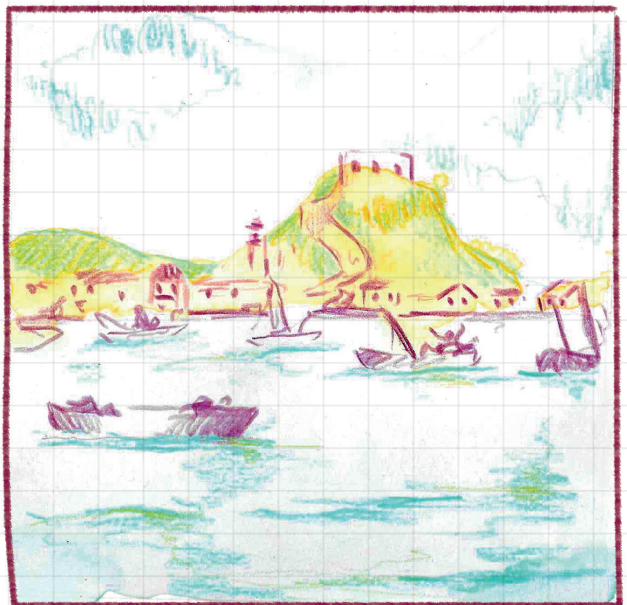
PARLEM

1. Sabeu qui era Maria Ibars? Trieu la resposta o les respostes més correctes:

- a. Una pintora
- b. Una escriptora
- c. Una mestra
- d. Una marinera
- e. Una metgessa
- f. Una venedora de sabates

2. Mireu l'Auca, escolteu-ne els versos i descobriu:

- a. On va nèixer Maria Ibars?
- b. Quin ofici tenia, a part de ser escriptora?
- c. A què es dedicava molta gent de Dénia?
- d. Què escoltava Maria Ibars de les dones dels magatzem?
- e. Com es deien les dones que treballaven la pansa?
- f. Què contemplava Maria Ibars sense parlar?

ESCOLTEM, DIBUIXEM I PARLEM

CANÇONETA DEL MONTGÓ

El Montgó
té un gipó
on s'amaguen
els estrells
en ser dia.

Jo vullguera
que es perdera
el gipó
del Montgó
i que els estrells
feren via.

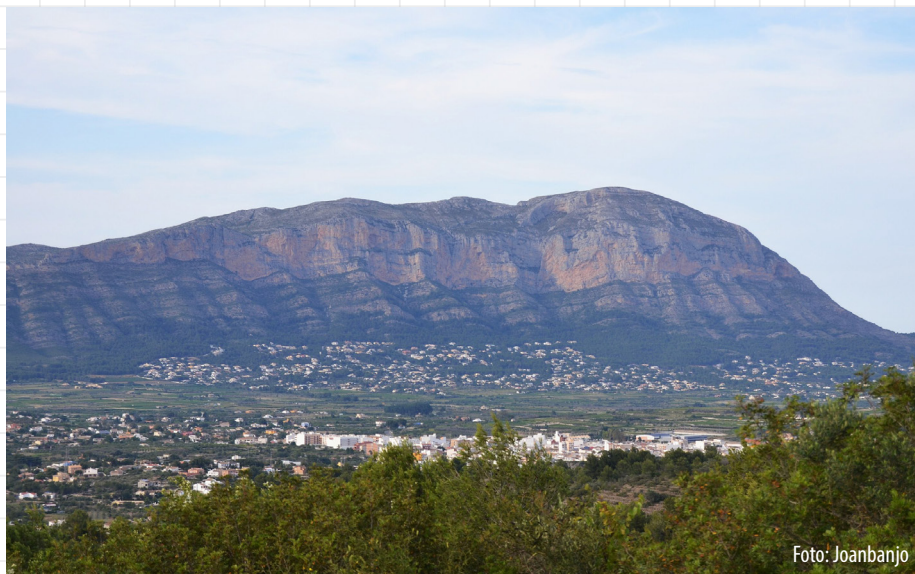

Foto: Joanbanjo

3. Escolteu aquest poema, mireu la foto del Montgó i dibuixeu-lo.
4. El poema diu que "el Montgó té un gipó". Sabeu què és un gipó?
5. Un gipó és una espècie de camisa. Podeu imaginar-vos una muntanyota com el Montgó amb una camisa posada?
6. Però sí que podeu imaginar-vos una muntanya com el Montgó envoltada de núvols? Dibuixeu-la i escriviu al dibuix el nom de la muntanya.
7. Els núvols tapen el cel, però què hi ha de nit més amunt dels núvols?
8. Dibuixeu la muntanya voltada de núvols i més amunt els estels. Escriviu al dibuix la paraula "estels".
9. Quan el vent bufa fort s'emporta els núvols i deixa veure els estels. Torneu a dibuixar la mateixa muntanya, de nit, amb estels i la lluna i escriviu al dibuix "Bona nit, estels".
10. Apreneu a dir el poema de memòria i digueu-lo.

LLEGIM, CANTEM I JUGUEM

Maria Ibars va escriure també novel·les i contes. I entremig dels assumptes que conta, moltes voltes parla de rondalles, de festes populars o de jocs i els explica, com ara el joc del “conillets a amagar”. Llegim com descriu el començament del joc i després provarem de jugar-hi.

Que divertit els “conillets a amagar” a la llum nocturna del cel, esperant ésser descoberts per córrer, tan apegats al tronc d’una pomera o fets un cabdell entre el fullam de les pavieres! Ella, un poc mestressa sempre, era l’ama. Comptava sil·labejant la retafila de què es servien, passant la mà de nena esllanguida, ebúrnica, sobre el pit dels companys:

La boleta del cafè
jo la sé jugar molt bé.
Si és roja no li fa.
Si és blava es tornarà
de color de xocolata.
Una, dos tres i quatre.

Quedava lliure per amagar-se aquell en el pit del qual es detenia la maneta amb la darrera síl·laba. I a córrer, sense deixar racó que no fora amagatall.

Maria Ibars: *Vides planes*

11. Si heu entès bé el text, veureu que Maria Ibars descriu el moment previ al joc, quan un dels jugadors tria el jugador que “pagarà” mitjançant una cançó, aquest jugador rep el nom de “llebre” i comptarà de nou mentre els altres jugadors s’amaguen. Formeu grups a la classe i proveu de fer aquesta part del joc.
12. Seguim jugant. Una volta que hem triat la llebre. Comenceu el joc. El jugador que paga es posa de cara a la paret, sense espiar i tapant-se els ulls amb les mans i diu una altra cançó mentre els altres jugadors s’amaguen. Diu així la cançó:

Conillets a amagar
que la llebre va a caçar
de nit i de dia
tocant l’Ave Maria.
Quantes hores són?

(El jugador en decideix el nombre i les compta. Després pregunta:)

Conillets, ja esteu ben amagadets?

(Els altres jugadors contesten: “Sí”)

13. Després haurà de buscar els altres jugadors i cada volta que en troba un ha de dir el seu nom i tocar la paret del marro. Els jugadors que poden arribar al marro sense ser vists toquen la paret i diuen: “un, dos, tres, salvat”. El joc continua i para el primer jugador que ha estat atrapat.

LLEGIM, ESCOLTEM I PARLEM

14. Us imagineu la vida sense llum elèctrica?

15. Expliqueu com deuria ser la vida de nit en cadascun d'aquests llocs, com creieu que s'il·luminava la gent:

- a. Al carrer.
- b. A les cases.
- c. Al camp.

16. I si no hi havia llum, què més no hi havia? Hi podia haver

- a. Televisió?
- b. Aigua calenta?
- c. Calefacció?
- d. Neveres?
- e. Telèfons?
- f. Cuina?
- g. Llum, de nit al menjador o a les habitacions de les cases?

És clar que sí que hi havia recursos per aconseguir llum, aigua calenta o calefacció, etc. solien ser recursos naturals però la vida va canviar molt quan es va poder aprofitar l'energia elèctrica en la vida quotidiana.

Maria Ibars va viure el moment en què la llum elèctrica va arribar als carrers i a les cases. Abans que això passara, els carrers s'il·luminaven, antigament amb grans llànties agafades a les parets de les cases on es cremaven diferents combustibles que podien fer llum, i més tard va arribar el gas. Els fanals de gas funcionaven tal com llegíreu més avall. Finalment va arribar, al començament del segle passat, el llum elèctric, un dispositiu que ja no necessitava de cap operari que anara encenent fanal a fanal sinó que tots s'encenien alhora mitjançant un dispositiu paregut als que ara coneixem. També es van instal·lar llums elèctrics a les cases.

Escolteu com ho conta Maria Ibars:

Al capvespre aplegaria la llum. Fins els de més edat escollien paratge bo per vore l'esclat de les bombetes que s'encendrien a soles. La mainada esperava a punt d'aplaudir i escarotar a la vista del miracle anunciant, inquiets de la mateixa emoció que sentien abans seguint l'empleat del gas, cantant vi, vi, vi, i retenint el ¡va! per quan el llarg bastó il·luminat rodava la claueta i el fluid esplendia. Ara no era bastó il·luminat, ni mistos que raspar; s'encendria "ella". I s'encengué; sense trasbals ni terratrèmol com els porucs auguraven. Els interruptors funcionaren mantes vegades per saciar la curiositat dels no assabentats. Les llars on havien "pres" la llum eren visitades pels que l'envejaven però no havien pogut fer eix esmerç. Quina llum més bonica! Els pareixia un estrel. I quina netedat! Amb una pereta d'estes ajustades... perquè quan tancarem la porta ja ens posaríem la que ens pareguera...

—A qui té moltes llums li posen comptador, però als pobres...

Esta enveja era burla consoladora quan aplegava el destorb d'un tall de corrent, enveja que no va tardar en desfogar-se en cantars de carrers i triadors:

La llum elèctrica
no té trellat;
només l'encenen
ja s'ha apagat.

Maria Ibars: *L'últim serf*

PENSEM

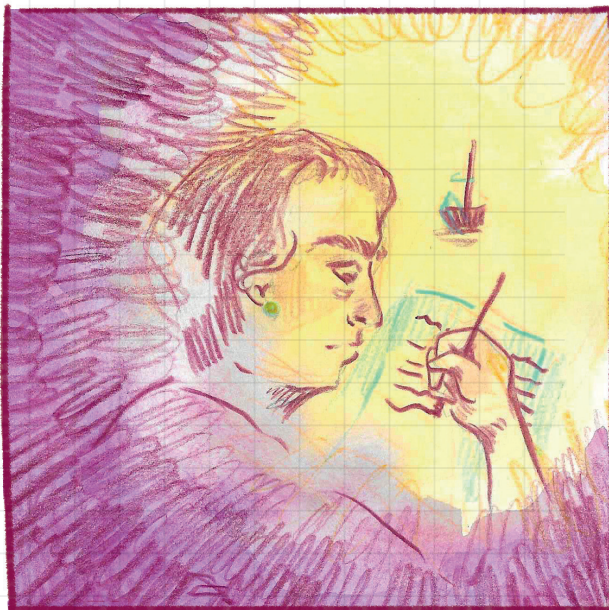
17. L'arribada de la llum elèctrica degué ser una gran sorpresa per a molta gent. Recordes tu una gran sorpresa en la teua vida? Conta-la.

18. Al text apareixen unes quantes paraules que podríem treballar. Moltes paraules en tenen una altra de pareguda que indica "més menut", i eixa paraula es diu "diminutiu". Si diem "cap", el diminutiu és "cabet", si diem "dit" el diminutiu és "ditet". Troba al text els diminutius de:

- a. bomba
- b. clau
- c. pera

19. Hi ha altres formes de trobar paraules derivades. Troba al text les derivades de:

- a. Por
- b. Visita
- c. Net
- d. Just
- e. Consol
- f. Foc

CREEM

Hem vist que Maria Ibars va ser una mestra i escriptora. Com a escriptora va imaginar moltes històries. Inventate'n tu una. Pensa una història "sense llum", escriu-la i conta-la a la resta de la classe.

Unitat didàctica per **Tomàs Llopis Guardiola**
Maquetació **Amadeu Crespo**

